

Тарас Петруняк

«Блаженні переслідувані за правду, бо їхнє Царство Небесне» (Мт 5,10), – ці Христові слова, сказані Ним у Нагірній проповіді, є обіцянкою перебування з Ним у Царстві Божому для тих, які за час свого земного життя не зрадили свого Пастиря і були готовими віддати життя своє за Нього. Пропоную вашій увазі познайомитись із постаттю священика, який був Божим промінцем у темряві далеких таборів Сибіру й Казахстану, – о. Олексієм Зарицьким.

Майбутній ісповідник віри та священномученик Олексій Зарицький народився 17 жовтня 1912 року в селі Більче, що біля села Меденичі на Львівщині. Отець Олексій був у родині шостою дитиною. Фундамент справжнього християнина закладався в Олексія ще з дитинства, оскільки він виховувався у християнській родині, був сином дяка парафіяльної церкви Василя Зарицького . Крім духовної формації, будучи членом організації Пласт, Олексій плекав у собі патріотизм і любов до України. Юність Олексія проходила у Стрийській гімназії, після закінчення якої, відчуваючи покликання до священства, він вступає до Богословської академії в місті Львові . Тоді ректором академії був о. Йосиф Сліпий, від якого молодий семінарист зміг почерпнути багато чеснот, корисних для майбутнього душпастирства. Згодом о. Йосиф Сліпий згадає про нього: «Він відзначався великими чеснотами душі: глибокою побожністю, лагідністю і погідністю духа» . Бажаючи віддати всього себе для служіння Церкві та народу, Олексій Зарицький вирішує стати неодруженим священиком і 7 червня 1936 року у Львові в соборі св. Юра отримує священичу хіротонію з рук митрополита Андрея Шептицького. Одразу ж після свячень молодого пастиря скеровують у парафію на Стрийщині – села Стинова Нижня і Стинова Вишня. У парафіяльній діяльності пресвітер відзначався глибоким бажанням повернути овець, які заблукали (пор. Мт 18,12-13), адже через поширення в селах сектантства, багато людей наражалося на духовну небезпеку. Згодом отця скеровують служити на Золочівщину у село Струтин. На новій парафії отець приділяє особливу увагу

молоді та дітям, плакаючи в них вже з раннього дитинства християнські чесноти.

Та невдовзі для УГКЦ настали непрості часи, адже у 1939 році прийшла радянська влада, яка диктувала Церкві свої умови, утискаючи і обмежуючи можливість належним чином провадити душпастирське служіння. Отцю Олексію заборонили викладати катехизм, але він і надалі продовжував сіяти зерна Христової науки серед Божого люду. Часто Він закликав з церковного амвону вірних до того, щоб не зраджували віру в Христа. Радянська влада, яка мала на меті знищення українського народу, принижувала людську гідність через голод. Під час тих важких випробувань серце о. Олексія було милосердним до свого рідного люду, тому він часто допомагав йому матеріально, віддаючи інколи навіть останнє, що мав.

Перед лицем могутньої системи о. Олексій мужньо та з любов'ю до Христа стверджував: «Я є в своїй вірі і Церкву не зраджу». Отець Зарицький відчував – його чекає хресна дорога. Пам'ятаючи слова Христа: «Переслідували Мене, переслідуватимуть і вас» (Йо 15,20-21), він розумів, що рано чи пізно вони повинні були сповнитись. Зі спогадів парафіян, останньою настановою, яку отець закладав у серця вірних, була: «Не зрадьте віри батьків» . Через деякий час агенти КДБ таки заарештовують отця Олексія. Розпочинається його хресний шлях у Золочівській в'язниці, де він перебував протягом семи місяців. Далі був переведений до в'язниці у Львові, де зазнав тяжких тортур та знущань від богоборчого радянського режиму. 29 травня 1948 року він отримав вирок – 8 років заслання та поневірянь по тюрмах. Першими «осідками» священномученика стали табори Мордовії та Казахстану. 11 січня 1955 отця Олексія переводять на заслання в Караганду, де він продовжує своє душпастирське служіння . Притаманною отцеві рисою було те, що він служив вірним різних національностей: полякам, німцям, естонцям, через що надовго залишив пам'ять про своє служіння. До сьогодні в Казахстані отця почитають як блаженного римо-католики. У 1955-56 рр., через амністію, в Казахстані вийшло на волю багато в'язнів, між якими був і о. Олексій. Але священник не поспішав повертатись до рідного краю, оскільки бажав послужити людям в тій місцевості . Навесні 1957 року він все ж навідується до України, де зустрічається із підпільним єпископом Василем Величковським та отримує від нього місію – зустрітись з патріархом Йосифом Сліпим, який перебував на засланні в Сибірі. І вже 21 вересня 1957 року Зарицький повертається до Караганди. Останні слова прощання з рідними стали пророчими: «До зустрічі в небі».

Місіонерська діяльність отця Зарицького поширюється на терени Самари, Уралу, Оренбурга, Казахстану. У Красноярському краї відбулася зустріч між колишнім ректором Львівської Богословської академії патріархом Йосифом та його студентом о. Олексієм. Йосиф Сліпий призначив отця Олексія адміністратором Казахстану. Він долає тисячі кілометрів, щоб послужити людям. У 1960 році отця позбавляють прописки, що в

Радянському союзу означало потрапити під суд за статтею «дармоїдство». Він не міг відволікатись на якусь роботу, полишивши священниче служіння. У одному з листів до батька о. Олексій напише: «Моя праця – це служити в Божому винограднику...». Останні роки свого життя священномученик Олексій Зарицький душпастирював у різних місцевостях, зокрема це були: Поволжя, Урал, Самара, Челябінськ, Орськ, Бугуруслан, де проживали репресовані радянською владою українці... Отець Зарицький часто називав себе «скитальцем в ім'я Христа», оскільки не мав постійного осідку. 9 травня 1962 році в Караганді отця знову заарештовано: останнім вироком було 2 роки позбавлення волі – за «дармоїдство», а насправді – за активну душпастирську діяльність. Важкі поневіряння та переїзди відбилися на здоров'ї отця. Також далось взнаки незадовільне ставлення наглядачів до в'язнів у таборі – побої, знущання, а також жахливе харчування. Це все призвело до того, що «апостол Казахстану» опинився в лікарні. 30 жовтня 1963 р. о. Олексій упокоївся в Бозі.

Отець Олексій залишив нам багато спогадів, повчань та життєвих прикладів. Він показав свою готовність вмерти Христа ради. Коли настали часи переслідувань, він не сховався від цієї проблеми, а навпаки йшов проти системи, будучи готовим віддати за Христа найважливіше та найцінніше – власне життя. За його мученицьке життя, сповнене геройських чеснот, папа Іван-Павло II у 2001 році зачислив Олексія Зарицького до лику блаженних.

Для нас, дорогі читачі, священномученик Олексій Зарицький залишив багато повчань, одне з яких звучить так: «Життя – то велика задача. Є, однак, засада: ніколи не переминатися життєвими успіхами і не падати на дусі в невдачах. Сильна віра в Бога повинна бути світлом, що просвічує дорогу життя, а найвищою мудрістю – страх перед образою Бога». Отож, дорогі читачі, живімо настановами цього великого святця, прохаймо у молитві його заступництва і наслідуймо його чесноти, щоб удостоїтись слави, якої він заслужив собі на небесах.

Тарас ПЕТРУНЯК, Христовий скиталець Олексій Зарицький // СЛОВО №2 (78), червень-серпень 2019